

Nærøysund kommune

Justis- og beredskapsdepartementet v/ Unni Folmoe Holstad

Deres ref:
22/2752

Vår ref
2022/1836-3

Saksbehandler
Ivar Kvalø

Dato
23.08.2022

Justis- og beredskapsdepartementet - Svar - Høring NOU 2022: 5 myndighetenes håndtering av koronapandemien del 2 - Nærøysund kommune

Regjeringen oppnevnte ved kongelig resolusjon 24. april 2020 Koronakommisjonen for å få en grundig og helhetlig gjennomgang og evaluering av myndighetenes håndtering av pandemien. Kommisjonen leverte sin første rapport 14. april 2021. Deretter fortsatte kommisjonen med samme mandat, men ble i brev av 12. mai 2021 bedt om å se særlig på problemstillinger knyttet til vaksiner, intensivberedskap og situasjonen for deler av den kommunale helsetjenesten. Kommisjonen avga sin andre rapport til statsministeren 26. april 2022. Rapporten ble sendt ut på høring 25.05.2022, med høringsfrist 23.08.2022.

Nærøysund kommune har delt rapporten med alle berørte enheter, og rapporten er gjennomgått grundig gjennom sommeren.

Nærøysund vil først få takke koronakommisjonen for en grundig og bra rapport, en rapport som fremstår svært gjenkjennelig i alle punkter. Spesielt er det ønskelig å fremheve kapittelet om kommunelegers situasjon under pandemien som gir en god virkelighetsbeskrivelse av situasjonen under pandemien. Nærøysund er enig i at det bør komme sentrale føringer både ift arbeidsoppgaver og stillingsstørrelser i slike stillinger, samt hvordan det er mulig å bevare det faglige fellesskap som har oppstått blant kommuneoverleger i enkelte regioner og over hele landet til å utvikle faget og forebygge ensomhet og utbrenthet i stillingen som kommunelege. Videre bør det også beskrives nærmere hva som legges i beredskapsordninger og hvilket formål disse skal ha.

Koronapandemien har vært i en særstilling siden dette var en meget langvarig krise, mens det normalt sett er lenge mellom hendelser som krever beredskap utenfor arbeidstid i hvert fall i mindre kommuner. Mye av kommunelegens arbeid krever gode lokalsknskaper og

systemer som ligger i bunnen for hvordan ting skal håndteres. Å gå i regelmessig vaktberedskap hvor det er uklart hva man egentlig skal være i beredskap for, virker ikke særlig rekrutterende selv i interkommunale ordninger.

Etter Nærøysund kommunes oppfatning bør det legges i stillingen at beredskap kan bli nødvendig og hvordan slik skal kompenseres både ved akutte hendelser og ved langvarige krise som pandemier.

Ved fremtidige tilsyn med kommuner bør det legges vekt på kontinuitetsplanlegging for kommunelegefunksjon.

Et viktig punkt som Nærøysund vil trekke frem når det gjelder beredskap er smittevernutstyr og anskaffelse av smittevernutstyr. Mangel på beredskap på dette punktet, var en stor hodepine i starten av pandemien. I tillegg at det var vanskelig å skaffe nødvendig smittevernutstyr, var det også vanskelig å finne ut av behovet. Her bør det gjerne legges anbefalinger fra fagmyndighetene om estimat for forskjellige scenario og en standard for behov for denne type utstyr. Kommunene har gjennom pandemiens gang bygget seg lager på smittevernutstyr, men det er vanskelig å estimere hva det faktisk er behov for.

Kommisjonen nevner flere ganger at regjeringens tiltak har vært preget av hastverk, og det har man selvfølgelig merket godt også i Nærøysund.. Dette gjelder imidlertid ikke bare pressekonferanser og etterfølgende avklaringer, men også en mer langsiktig planlegging i kommunene. Det ble vanskelig å planlegge for scenario og lokale tiltak, når dette hele tiden ble overstyrt av forholdsvis plutselige sentrale regelendringer. Det har dermed vært vanskelig under pandemien å komme litt i forkant og kommune ble heller tvunget å springe etter stadig endrede beslutninger.

Nærøysund vil takke kommisjonen for den tydeligheten de utviser ift prioritering av vaksiner til helsepersonell og at dette skal følge eksisterende planverk. Regjeringens strategi med at man har gjort mindre geografiske omprioriteringer og omprioritering av grupper av vaksiner har gjort planlegging veldig vanskelig for kommunen, spesielt da det først kom signaler om at massevaksinering skulle i igangsettes, og så kom det forholdsvis få vaksiner om gangen. Geografisk skjevfordeling hadde sikkert spart liv og kunne godt ha blitt kommunisert lokalt (selv om egen kommune da ikke ville bli prioritert). Det vil imidlertid være viktig at en slik avgjørelse gjøres tydelig og treffes tidlig, og ikke bit for bit. En av konsekvensene for skjevfordeling ble at geografisk ikke- prioriterte kommuner fikk vaksinert mindre da vi hadde personale tilgjengelig, og plutselig vasset i vaksine midt i sommerferien uten å ha flere som skulle få sin første dose.

Nærøysund undres videre over er at Norge i utgangspunktet har planlagt å vaksinere med et lite ambisiøst mål (ca. 75% av risikogruppene og 50% av helsepersonell). Med dette som grunnlag ble vaksineinnkjøp en helt annen enn det faktisk var behov for. Det hadde blitt veldig vanskelig for Norge å få tak i nok vaksiner tidlig hvis vaksinasjonsdekningen i andre land hadde vært høyere.

God digital infrastruktur og kompetanse i Nærøysund gjorde hjemmekontor og hjemmeskole mulig. Dette forutsetter at det fortsettes å bygge ut bredbånd i distriktskommuner slik at flere som bor desentralisert kan ta del i hjemmekontor / hjemmeskole om lignende situasjon skulle oppstå.

Større myndighet og tillit til lokale tilpasninger. Distriktskommuner på sentralitet 5 og 6 omfatter 209 kommuner. Disse kommunene omfatter 72 prosent av arealet i Norge, men bare 14 prosent av innbyggerne. Man kunne i større grad vurdert mer frihet til selvbestemmelse til distriktskommuner på sentralitet 5 og 6.

Pandemien har forsterket sosiale og økonomiske ulikheter i befolkningen. Dette er ringvirkninger som vil ta tid å følge opp og som vil gi betydelige kostnader over tid å følge opp for kommunene, noe som bør i hensyntas i vurderinger rundt ulike støtteordninger i etterkant av pandemien.

Smitteverntiltakene har rammet barn og unge hardt. Myndighetene har ikke i tilstrekkelig grad klart å skjerme barn og unge i tråd med egen målsetting. Hoved tilbakemeldingene Nærøysund kommune har fått i og under pandemien har gått på at det har vært utfordrende for barn og unge i forhold til stengte fritidsaktiviteter og strenge restriksjoner på sosialisering. Dette har vært utfordrende for barn og unges psykiske helse og spesielt utsatte barn og unge hvor hjemmeforholdene er utfordrende. Det hevdes også at vanskelige hjemmeforhold har vært vanskeligere å oppdage under pandemien.

Oppsummert er det lett å si seg enig i kommisjonens synspunkter både med at regjeringens håndtering av pandemien generelt var god, men også i de påpekte mangler. Et godt utgangspunkt til videre arbeid også i kommunene.

Med hilsen

Ivar Kvalø
Spesialrådgiver
Samfunnssikkerhet og beredskap

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur